

בידור

בכו הבקיע את הקרח

עד להפסקה נדמה היה שזיילבר בקו, הי נציג האחרון של מגיפת הזמר הצרפתי ה' מציפה את הארץ, עבד על ריק. נדמה היה שאולם הענק של היכל התרבות בלע את ה' זמר נמוך הקומה. אולם בתום חלקה השני של התוכנית, שוב לא היה מקום לספק. זיילבר בקו הפיל את המחיצה בינו לבין קהל האלפים, הפך אותם לעבדיו. מבלי ש' ההגישו בכך, התמכרו הצופים לאותו סם משעבד שבגרונו, עד שבתום ההופעה דמו לעדת נארומונים המבקשת עוד ועוד. זע' קוה-הלהבות התערבבו במחאות-כפיים חסי' רות תקדיים. איש לא עזב את האולם לפני שהיה ברור סופית - יותר לא מקבילים. ספונזניות מתוכננות. כיצד מחולל את הקסם הזה זמר, שאינו מצטיין בתכונות התורגות מגדר המקובל?

קשה לייחס את הסוד לנעימות פיומונית, שהוא מלחינים. לרובם יש קצב מונוטוני. למאוזן העושה עמם היכרות ראשונה קשה להבדיל בין כמה מהם. מילות הפיומונים מספרות סיפורים תמימים ונוגעים ללב, אך רוב הקהל אינו שומע צרפתי. אם בכל זאת נדלק ברגע מסויים משהו בלבבות, יש לייחס זאת בעיקר לאמנות הגשת הפיומון, שטח בו בקו הוא וירטואוזו. כשהוא שר, ואין זה משנה אם תוכן שיי' רו הוא סיפור של פסנתרן מורשה, המנגן בבאר פאריסאי ונוכר בתקופה בה חלם ל' נגן את שופן באולם הקונצרטי, אם זה סיפורו של אסיר הכותב מכתבים לאהובתו מן הכלא, או סיפור הלחייתו של מנגן סאכסופון מסטילואיס - הוא יוצר את הרושם שאין הוא עושה זאת כדי לשעשע ולברד, אלא משום שהוא חש צורך פנימי בכך.

אם להוסיף לכך את הקסם שבאישיותו, את הרענונות והחיוניות שאין הוא מאבד לרגע, למרות המאמצים הגדולים שהוא מש' קוץ בזימרתו, ומצל לכל - את המוסיקי ליות הנדרה שלו ואת חושי-הקצב המזוהר בו הוא מחונן, מתקבל המירשם שהצלחת

קומית, העולה אל תחומי הסאטירה והלי ריות, גולשת משם אל משטחי הגרוטסקה והמלודרמה. במסגרתה פעולות שבע דמו' יות, שרק שלוש מהן מופיעות על הבמה. זהו סיפור אודות מלך אירופי גולה (אבנר חזקיהו) ובנו (יוסי בנאי), המחלקים ביני' הם בגולה דרום-אמריקאית את תפארת ה' עבר ואת חסדיה של יצאנית קטנה בהוה. שיגרת חייהם השלמים מופרעת עם התער' בותה של נסיכה אמריקאית אלמונית, ש' עבור כספה מקליט המלך את זכרונותיו, מסכים אף להפיכתם לטרט, בו ימלא בנו את התפקיד הראשי.

בסיומו של הסרט, שאינו אלא פארסה קיטשית על תפארת המלוכה, נודע גם תפ' קיד למלך עצמו, בסצינה בה יורה בו בנו. הבן לוחץ על ההדק, וכדור של משך קוטל את האב. מי רצח? הבן? השחקן כפול ה' אב (שגם אותו משחק אבנר חזקיהו)? ה' במאי, שליחה של הנסיכה האלמונית?

ללא משמעות מוגדרת. לכאורה נר' אה כי ניסים אלונה פיזר את חיצי מחזהו לכל עבר. שברי מחשבה, רסיסי רעיונות, סמלים, סימונים, דימויים והתחכמויות לשו' ניות בעלמא, מתרוצצים במחזה הכלילי סוף. אלא שלכל אלה יש תכלית אחת: לעורר מקסימום של התרגשות החייתית בצופה, ותכלית זו מושגת במלואה.

ניתן לפרש את סמליו של המחזה בהתאם להתרשמות אישית של כל פרט ופרט. אולם כיוון שניסים אלונה ביים גם את מחזהו, הוא התעלם לגמרי מתפקידו של הבמאי ה' פרשן, נשאר גם בתפקיד זה כסופר שאינו מסמן את דבריו במשמעות המוגדרת.

זוהי אולי הסיבה לכך שההצגה אינה מוסיפה הרבה למחזה הכתוב, למרות ה' משחק המצויין של צמד השחקנים המחזי' קים על כתפיהם את ההגנה כולה בקצב ובמתח שאינם מתרופפים עד רדת המסך.

נגד האמריקאניזציה. המשמעות ה' ברורה ביותר של המחזה היא סאטירה על האמריקאניזציה הפושטת לכל תחומי החיים, שוברת מסורות, מעקמת אורח-החשיבה, כו' פה התנהגויות ומרוקנת תרבויות מתוכנן.

אלונה, חזקיהו ובנאי מיטכן מקל, המלך

להוציא אף את המנוסים והמקצועיים שב' מבקרי מופעי הבידור הזרים מאידישותם.

תיאטרון

בגדים חדשים למלך

הנסיכה האמריקאית (תיאטרון ה' עונות; מאת נייטס אלונה ובבימוי: תפאר' רה - יוסל ברגנר) הוא מחזה המשאיר את הצופה נבוך, מבולבל ותוהה אחרי ש' תיים של הנאה סוטאלית בכל מישורי ה' החייה התיאטרונתית - החושית, הריגשית והשכלתנית.

כי אם תוך שטף ההצגה, קיבל הצופה את הדברים כמו שהם; צחק, חייך, גחך, הרצין, התעצב ונמתח חלפיתו, ללא כל סדר ושיטה, הרי לאחר מעשה, בנסותו להבין את הסיבה והתכלית של כל אלה, הוא מוצא את עצמו מול סימן שאלה גדול. אפשר לקבל את המחזה כפשוטו: עלילה

סרטים

הקירקס והנפש

הלילה העירום (ברייטוודה, תל-אביב; שבדיה) הוא הלילה בו מגיעה להקת קירקס עלובה לעיירה קטנה, בה מתכנן בעליו של הקירקס לעשות מאמץ נואש כדי להציל את להקתו מהתפוררות ומרעב.

הוא עוטף את הצגתו במחלצות מושא' לוח, בעליצות התיזמורת ובבדחנות ליצנים. אך זחאק לילה זה חושף את מערומי נפשו של אלברט (אק גרונברג), שהוא בעליו של הקירקס.

לפתע מתברר שהגבר החסון וכבד המיש' מניס, שהנדונים והניאוף הם חלק בלתי נפרד ממנו, אינו אלא סמרטוט חלוש ה' מואס בצורת חייו, מתגעגע לפניה קטטה ולאהירת משפחתו, באותה נטש בעיר זו שלוש שנים קודם לכן, עת יצא לגדוד בחב' רתה של מאהבתו הצעירה (הרייט אנדר' סון).

כמו שק חיטים שניבע בו חור וזרועינו מתפוררים לכל רוח, כך גם מתרוקנים חיינו של השק השמן ששמו אלברט. מתברר לו שאהובתו בוגדת בו, שלתקוותיו להתעשר אין שחר ושכוחו הפיזי אינו אלא אגדה. נותר לו רק ליטול את האקדה ולירות ב' עצמו, אך תחת זאת יורה הוא בדוב הקיר' קס. הוא משלים עם גורלו, אורז את חפ' ציו ונערותו וממשיך באותו מסלול גדוים, כשלונות ואכזבות, בו הלך במשך כל חייו עד כה.

האשה והחיליים. למה דומה סיפורו של אלברט? אינגמאר ברגמן, במאי הקול' נוע השבדי, שסרט זה נימנה עם הראשונים שבסרטי, מגיש בפתיחת הסרט את האנא' לוגיה בפיו של איש קירקס המספר לאלברט מעשה שאירע לפני שנים באותו מקום עצמו לליצן הלהקה. אשתו של זה, בלה מווקן אך מפורכסת במידה העשויה להטי' עות, נקלעה לבין גדרו חיליים שעסקו ב' אימוני תורתחים. לצהלחם של אלה חשפה את עצמה מבגדיה, השתעשעה עמם במי' הים בעירום. כשגילה זאת בעלה הליצן, התמלא זעם. הוא ירד למים, נטל את גופה העירום והמקומט על זרועותיו ונשאה ל' עיני כל. הוא לא נקם בה ולא הענישה; היא היתה גורלו והוא המשיך לחיות עמה כל שארית חייו.

זהו סיפור פשוט, נוגע ללב, על אנשים המשלימים עם גורלם. אין בו מחאה, גם לא לעג. כי הברירה האחרת המשתמעת מ' מגו היא המה'. ברגמן רחוק בסרט זה מרחק ניכר מן ה' שלימות הסינמטית, מעוצמת הביטוי, מ' עושר הסמלים ועומק המחשבה אליהם הגיע בסרטי המאחרים יותר. רק בקטע הראשון של הסרט, בו מציג ברגמן את סיפור ה' זקנה המתפשטת לעיני החיליים בקצב, מג' גינה ותאורה מיוחדת, כמו יומן קולנוע עתיק, הוא מגלה את ברגמן מן התקופה המאוחרת יותר.

אך לכל אלה העוקבים אחרי תופעת ה' ברגמאניה, זהו פרק חשוב שאין לדלג עליו.

בכל נורדיה שבעולם

ככל הון שבעולם (אדמונד'ודי, תל-אביב; צרפת) היא מעשיה עלייה ומשעשעת כמותה ניתן למצוא גם כיום בשכונת נור' דיה בתל-אביב, למשל. אנשי עסק זרזים נותנים עינם בשטח קרקע הניתן לניצול מסחרי מוכנס. העובדה ששעל זה מאוכלס כבר, אינה מפריעה במיוחד. הכסף יענה את הכל. משלמים לתושבי השכונה קצת פחות או קצת יותר ממה שמגיע להם, אומרים יפה תודה ושלום, ובמקום צריפי העץ ה' מיושנים והמונחתים צצים מגרדי שחקים חדישים.

הכל טוב ויפה. אלא מה עושים אם מי' שהו מתעקש, אינו רוצה כסף ורוצה להיש' אר בביתו הישן? זה קורה בשכונת נורדיה וזה קרה גם בכפר צרפתי קטן בסרטו של רנה קלייר, שאנשי עסקים ממולחים החליטו להפכו לעיר-נופש חדישה.

פיכה טובה אחרת. בשל סיבות אי' שיות בהלחט מסרב זקן עיקש (בורביל) למכור את אדמתו, בה נמצאת גם באר ה' כפר. כל השיג הסניקיה המודרנית ומדע' יחסי-הציבור מופעלים לשכנעו - לשוא. נשארת התקוה שהזקן ימות ובנו (בורביל) ימכור את האדמה. הזקן אומנם מת, אך ה' בן, ההופך בינתיים לכוכב טלביזיה וגיבור האומה, מתעקש בדיוק כמוהו, מוצא בכל

פעם סיבה טובה אחרת להישאר בצריפו ה' דל. הצרה היא שלא רק גיבורי סרטו של קלייר מעדיפים את הישן על החדש, אלא גם קלייר עצמו. הקולנוע עזל קדימה ב' שלושים השנים האחרונות, אך קלייר נשאר

"הלילה העירום" עירומה במים, הזקנה

צועד על מקומו. ומה שבזמנו נחשב ל' הישג נדיד, שוב אינו מעורר התפעלות כ' יום. יש בקומדיה שלו כמה ניצנוצים והבר' קות, אך היא סובלת מהסתיידות, אריכות' יתר וקצב ששוב אינו מתאים לקומדיה מ' סוג זה. בורביל בתפקיד הכפול הוא אנשי של ומעורר חיבה בדרכו המיוחדת, אך מי שלא הכיר את חיכותיו, העויותיו וליצנותו עד כה, לומד לעשות זאת בחצוי הראשון של הסרט. השאר אינו אלא חזרה, המייגעת לא רק את בורביל עצמו, אלא גם את הקהל החזנה בו.

כרב מי שלא בא

שעור בנישואין (גת, תל-אביב; אר' צות הברית) הוא בדיוק העונש המגיע ל' צופה שהלך לראותו, למרות האזהרה הניב' טת מכל קרן רחוב ועתון, באותיות של קידוש לבנה: סדרה די ובובי דארין.

יום אחד אומרת עקרת הבית הצעירה שושו (סנדרה די) לבעלה יוגיין הצלם: „אתה בא לאכול, או לא?" או הוא בא, או לא. שושו הרגישה את עצמה נורא מוזנחת והלכה מיד לשאול את אימשה' הצרפתיה והחכמה מה לעשות. „אם את רוצה בנישואין מאושרים, אמרה האמא ה' ערמונית, „התייחסי לבעלך כמו לכלב." שר' שו שהורה הודעועה, אבל בסוף הסכימה לקחת את המדריך לזילוף כלבים שנהגה לה' אמה. היא חזרה הביתה, אמרה לבעלה: „אתה בא או לא?" אבל הוא לא בא, והמ' שך לצלם את הדוגמנית שלו. אז שושו פתחה את המדריך וקראה: „שימי לב שה' כלכלב שלך יקשר את המילים, בוא הנה' עם משהו המענג אותו. בבואו אליך, גרדי' לו מאחורי האוזן." זה פעל להפליא. הוא היה בא אליה בריצה והיא היתה מוציאה אותו לטיולים. עד שהחברה שלה הכי טובה מתה מקינאה וגילתה לו שהוא כלב. לאסי נורא נעלב, לקח את המזודה שלו ונבח אל שושו הבוכיה: „אם לא אחזור הלילה, תפני לתופס הכלבים."

אבל כלב נובה אינו נושך. הוא חזר מיד למלונה שלו, שם גילתה לו שושו שהיא הרה. כאן בדיוק נגמר הסרט. וחבל. מפני שכך, יתכן, הפסיד הקהל את הסיפור על האישה שהתחפפה בפורים לביסקוייט והכלב שלו אכל אותו.